

Acum un an, în iunie 1966, a avut loc la București un simpozion — primul de acest fel în țara noastră — în legătură cu orientarea școlară și profesională a tineretului. Organizat de Institutul de științe pedagogice cu sprijinul Ministerului Învățământului, simpozionul a prilejuit largi dezbateri în jurul acestei probleme de mare actualitate și importanță socială, a promovat păreri și propuneri de un interes deosebit, multe din ele reflectându-se în activitatea anului școlar care s-a încheiat de curând. Iată de ce redacția gazetei noastre a considerat necesar să organizeze o discuție la masa rotundă pe tema :

Anul școlar 1966-1967 a însemnat un pas înainte în

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ?

ÎN JURUL MESEI ROTUNDE

Conf. univ. DUMITRU SALADE, director adjunct al Institutului de științe pedagogice, MIHAI GHIVIRIGA, șef de sector la Institutul de științe pedagogice, JANA ȘTEFĂNESCU, psiholog școlar la Liceul „I. Neculce”, prof. CONSTANTIN CIUREA, directorul Liceului „T. Vladimirescu” și diriginții LILU PLAIU de la Liceul nr. 37, DUMITRA OROS de la Liceul nr. 39, GEORGE ILIONIU de la Școala generală nr. 130 din București.

obiectele și programa care se cer la examen nu se poate găsi nimic altceva. Dacă li întreb pe tineri de unde și-au luat informațiile în legătură cu facultatea pe care intenționează să o urmeze, auzi răspunsuri ca acestea: „Am auzit de la un vecin”, „Am citit undeva”, „Așa sse poartă acum...”. Cred că nu mai este nevoie să argumentez ce necesare sînt monografiile profesionale. Cînd vom avea aceste monografii despre care anul trecut, la simpozion, se vorbea ca despre o sarcină imediată?

D. SALADE: Elaborarea monografiilor este de mare importanță pentru orientarea profesională. Cu regret trebuie să arăt însă că nici în toamna aceasta nu putem oferi un volum de monografii profesionale care să stea la îndemîna diriginților. În conținutul profesioniilor și în structura lor au intervenit în ultimul timp multe modificări. De aceea încă nu am pus la punct o lucrare care să cuprindă profilul și cerințele profesioniilor pe care le vor putea exercita elevii noștri.

Asta nu înseamnă că am stat cu minile în șine. Am proiectat un volum de monografii asupra profesioniilor de masă. Nu avem încă pentru el, dezlegarea Ministerului Învățământului, dar, desigur, o vom primi. Acest volum se va adresa absolvenților școlilor generale.

În prezent panem la punct monografiile profesioniilor didactice: profesor, învățător, educatoare, maștru-instructor etc. Am început cu ele pentru că mulți elevi își exprimă dorința să îmbrățișeze această profesiune. După unele sondaje este cam a treia profesiune preferată (în unele localități chiar prima). Alt motiv a fost acela că despre această meserie s-a putut aduna mai repede material. Cel care au lucrat erau — cum se spune — mai în temă. Monografiile profesioniilor didactice vor apărea în nr. 10 din luna octombrie al „Revistei de pedagogie”. Este un prim pas. Discuțiile pe marginea lor vor ajuta evident la elaborarea celor care vor urma.

Ne-am propus de asemenea să edităm în sprijinul muncii de orientare profesională o culegere de texte din literatura română și străină. Culegerea ar urma să cuprindă fragmente ilustrative convingătoare despre munca în diferite sectoare ale economiei, despre cerințele, perspectivele și situația socială a unor profesioni.

Sperăm ca toate acestea să se înfăptuiască și să ajungă cît mai repede în minile profesioniilor, pentru a umple golul existent.

Red.: Ca o măsură practică de maximă urgență și importanță a fost scoțită, la simpozionul din anul trecut, înființarea centrelor și a laboratoarelor de orientare școlară și profesională. Ce ne puteți spune despre existența lor?

M. GHIVIRIGA: Centrele de orientare profesională pentru îndrumarea activității practice a cadrelor didactice încă n-au fost organizate, dar există cele două colective de cercetare din București și Cluj. Nici laboratorul de orientare profesională n-am reușit să înființăm la școlile experimentale, dar am făcut demersuri pentru obținerea aparatului și a materialelor necesare. În schimb, s-a înființat un cabinet de orientare pentru cadrele didactice, despre care ar putea să ne vorbească tov. Jana Ștefănescu.

5

J. ȘTEFĂNESCU: Cabinetul de orientare profesională funcționează în cadrul Liceului „I. Neculce”, unde lucrez ca psiholog cu o jumătate de normă. La cabinet s-a adunat, pînă în momentul de față, un bogat material informativ. Am cerut sprijinul Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Învățământului și Sfatului popular al Capitalei pentru a obține unele date statistice privind școlile de grad superior și nevoile de cadre din diferite sectoare ale economiei. Cu mijloace proprii — destul de modeste — am întocmit planșe și panouri pentru popularizarea acestui material informativ. Elevii, părinții, profesorii, diriginții pot afla aici date despre diferitele profesii, despre facultățile și școlile tehnice care li așteaptă pe absolvenți, despre numărul aproximativ de locuri, despre dinamica populației școlare etc. Materialul informativ de care dispunem a fost prelucrat și valorificat și în cadrul orelor de dirigenție. Profesorii l-au folosit din plin, iar eu, personal, am ținut în decursul anului 18 expuneri pe diferite teme.

La cabinet au fost organizate și consultații pentru elevi și părinți. În colaborare cu profesorii am întocmit câteva planuri de ore de dirigenție pe tema orientării școlare și profesionale care stau la dispoziția oricui. Ca urmare a faptului că secția de învățămînt a Capitalei a popularizat activitatea cabinetului nostru, ne-au vizitat și o serie de cadre didactice din alte raioane.

Toate s-bune dar — cum se spune — mai sînt lipsuri. Cabinetul așa cum a fost el conceput, trebuia dotat cu aparat de specialitate, cu material didactic suficient, cu albume, fotomontaje etc. Dar, tot acest material nu l-am putut obține decît contra cost și fonduri nu avem de nicăieri.

C. CIUREA: Dar dv. nu sînteți cuprîși în bugetul școlii? Nu vi s-au alocat fonduri de către cei care v-au semnat actul de naștere?

J. ȘTEFĂNESCU: Decamdată, nu. Fiind la începutul drumului, așteptăm mai mult sprijin material din partea ministerului, a Institutului de științe

Sistematizarea celor discutate pînă acum putem da un răspuns întrebării cu care a debutat discuția noastră: Anul școlar 1966-67 a însemnat un pas înainte la orientarea profesională? Fără îndoială că da. Un prim pas a fost făcut.

Desigur, un s-a așteptat alina la un salt spectaculos. Este normal să se înalteze cu prudență pentru a nu se repeta unele greșeli din trecut, pentru a nu se aluneca în formalism, pentru a nu se răspîndi îndoieli și instrumente de lucru insuficient verificate, pentru a nu se grăbi generalizarea unor măsuri pînă nu există toate condițiile necesare. Cerințele actuale ale școlii românești impun totuși un ritm mai alert de înaintare, pași mai hotărîți, progrese mai evidente. Multe din dificultățile semnalate pusecă s-lălmășire mai din vreme. La un an de la simpozionul din 1966 au fost înlăpătate numai o parte din propunerile făcute atunci.

Orientarea școlară și profesională a trecut de etapa de început. E vremea ca măsurile practice, concrete, luate pînă acum să fie realizate pe scară mai largă, duclnd la rezultatele pe care le așteptăm cu toții.

Masa rotundă realizată de MIRCEA IONEL

1
Un început de drum • Cîteva studii teoretice pentru munca practică din școli • Orientarea școlară și profesională merită mai multă atenție din partea organelor de învățămînt.

2
O problemă esențială: cunoașterea și autocunoașterea elevului • Cînd vor ajunge în școli mult așteptata fișă psihopedagogică și îndrumarul atât de necesar muncii de orientare profesională.

3
Stadiul unor cercetări științifice și data finalizării lor • Este așteptată contribuția unui număr cît mai mare de profesori la cercetarea în domeniul orientării profesionale.

4
O necesitate imperioasă: editarea unor monografii profesionale • Cîteva făgăduieli în acest domeniu: monografiile profesioniilor didactice.

5
Cabinetul de orientare profesională — o inițiativă utilă • Psihologul școlar mai este încă o raritate.

6
Deficiențele existente trebuie grabnic soluționate • Ce s-ar putea sugera pentru viitor?

1
D. SALADE: Spre deosebire de anii precedenți — cînd problema orientării școlare și profesionale s-a pus fie mai timid, fie mai sporadic sau mai neorganizat — anul școlar care s-a încheiat a adus cîteva elemente noi. Iniții: de la reforma învățămîntului încoace, este pentru prima dată cînd această problemă se discută larg, sub toate aspectele ei. În al doilea rînd: a fost inițiată o muncă de cercetare științifică în acest domeniu. Ea este organizată riguros și se desfășoară în cîteva școli experimentale, de către cadre specializate. În sfîrșit, au apărut cărți, articole și alte materiale — unele științifice, altele cu caracter de popularizare — privitoare la orientarea școlară și profesională; au fost realizate, pe această temă, emisiuni la radio și televiziune, precum și filme de scurt metraj.

G. ILIONIU: Ceea ce aș vrea să subliniez este că nouă, diriginților, ne-a fost de un real folos publicarea în „Revista de pedagogie” a comunicărilor făcute cu prilejul simpozionului de anul trecut. De asemenea, aș vrea să menționez printre materialele care ne-au fost utile, volumul „Cercetări sociologice contemporane”, sub redacția prof. univ. Miron Constantinescu, care cuprinde o serie de studii privind orientarea profesională. S-a creat deci o mai bună bază de pornire muncii noastre în domeniul orientării școlare și profesionale.

Nu putem trece totuși peste faptul că în școli sînt puțin cunoscute principiile teoretice care stau la baza orientării profesionale. În multe locuri această muncă se face, cum se spune, după ureche.

L. PLAIU: Sînt de părere că studiile amintite aici ca și, în general, acțiunea de orientare profesională nu sînt suficient popularizate. Această acțiune ca profund caracter educativ și de mare însemnătate socială, în care, practic, trebuie să fie antrenate toate cadrele didactice, merită mai multă atenție din partea organelor de învățămînt. Tot ce este pozitiv în acest domeniu trebuie popularizat, experiența bună — chiar dacă este la începutul ei — trebuie cunoscută.

Red.: Într-adevăr, deși în cursul anului școlar încheiat redactorii gazetei noastre au vizitat numeroase școli din diferite orășe ale țării, foarte rar au semnalat dezbateri privind problemele muncii de orientare profesională și profesională a elevilor. Fără îndoială, ca și în alți ani, cîteva aspecte practice imediate ale acestei munci. Nu s-au organizat însă, decît cu rare excepții, consfătuiri, schimburi de experiență, simpozion sau alte asemenea manifestări în legătură cu aspectele sociologice și psihologice ale orientării școlare și profesionale, cu metoda acesteia etc.

Red.: Mai bine sau mai slab îndrumați diriginții profesorii, au desfurat totuși o activitate concretă de orientare. Au avut loc, în anul care a trecut și cercetări pe această temă. Tocmai aici, în practica școlară și în activitatea de cercetare, se văd în modul cel mai pregnant realizările, neajunsurile, problemele actuale.

D. SALADE: Aș vrea să subliniez, de la început, un aspect nou pe care îl aduce în momentul de față orientarea profesională, față de cum era privită ea în trecut. Noi nu înțelegem orientarea numai ca o acțiune de depistare a înclinațiilor și aptitudinilor elevului în scopul de a-l putea recomanda o profesiune. Sarcina școlii este aceea de a crea condițiile necesare pentru ca elevul să ajungă în decursul anilor de școală, pe baza ajutorului primit din partea profesorilor și a altor factori educativi, să-și cunoască singur, în mod suficient și clar, aptitudinile, înclinațiile, preferințele, și concomitent să-și însușească cunoștințele necesare cu privire la diferitele profesii, la dinamica lor, la cerințele lor, încît, în primul rînd, el singur să poată decide asupra profesiei viitoare. El să fie acela care să-și aleagă locul de muncă în care crede că-și va putea valorifica cu deplin succes, cu randament maxim, capacitățile. Cu alte

2

Red.: Cînd se vorbește de o problemă esențială, înțelegem că este vorba de o problemă care se discută în mod larg și în mod profund în școli și în cercetările științifice. În acest sens, problema cunoașterii și autocunoașterii elevului este o problemă esențială în vederea realizării unei juste orientări profesionale. În această privință, întocmirea caracterizării psihopedagogice a elevului este foarte necesară. Dar noi nu avem, cu toții, cunoștințele de psihologie necesare. Și, firește, cu atît mai puțin cunoștințele de sociologie de care am avea nevoie. Personal, mărturisesc, îmi vine foarte greu să mă descurc atunci cînd e vorba de metodele cele mai bune de caracterizare a elevilor. Mai mult ca orice avem nevoie de îndrumări pentru întocmirea caracterizărilor. După cite știu, problema se discută de mult. Noi avem totuși nevoie de indicații concrete.

L. PLAIU: În aceste indicații ar trebui să ne înarmăm nu cu un șablon, ci cu unele puncte de reper care să ne ajute efectiv să ne descurcăm în multitudinea de probleme pe care le ridică realitatea atît de variată, atît de complexă a vieții școlare.

D. SALADE: S-au organizat după cum știți, din inițiativa Ministerului Învățămîntului, două colective de cercetare științifică — unul la București și altul la Cluj — care au principala sarcină tocmai de a pune la îndemîna cadrelor didactice, și în special a diriginților, material de lucru pentru îndrumarea profesională a elevilor. Adică: metode de cunoaștere a acestora, metode de familiarizare a lor cu cerințele unor profesii etc.

În privința unor îndrumări mai concrete, pot să spun că Institutul nostru de științe pedagogice a elaborat o scrisoare metodică cu privire la orientarea școlară și profesională. Ea se găsește la tipar și sperăm că pînă la 1 septembrie să ajungă în școli. Pe această cale credem că diriginții și profesorii vor primi un ajutor concret și eficient.

Apoi, se experimentează — și pînă la toamnă, cînd va avea loc la Cluj un simpozion pe tema orientării profesionale, va fi definitivată — o fișă de cunoaștere, de caracterizare psihopedagogică a elevilor. Ea va reprezenta o anexă la scrisoarea metodică de care vă vorbeam.

D. OROS: Pentru că tot discutăm despre necesitatea unor îndrumări, aș vrea să spun că cele puține care au apărut au fost dispersate în diferite culegeri, în diferite reviste și chiar în diferite acte normative elaborate de organele de învățămînt. Un lot unitar, un îndrumar care să-l călăuzească pe diriginți în această problemă nu există.

D. SALADE: Într-adevăr, în momentul de față nu putem pune la îndemîna profesoriilor un îndrumar mai amplu privind metoda muncii de orientare profesională deși sîntem convinși de necesitatea lui. De ce? Pentru că un îndrumător de felul acesta poate fi difuzat numai după ce a fost experimentat, numai atunci cînd sistemul sigur că el poate fi eficient în mîna oricărui profesor. Vor apărea însă în anul școlar viitor două culegeri de studii privind conținutul și metoda orientării profesionale, culegeri care vor cuprinde foarte multe indicații concrete în ajutorul profesoriilor.

D. OROS: Le așteptăm. Sîntem convinși că ne vor fi de mare folos.

Red.: Am început, de fapt, să discutăm despre primele roade ale cercetării pedagogice în domeniul orientării școlare și profesionale. V-aș propune să ne oprim mai pe larg asupra acestui subiect.

cuvinte, datarea pozitii este de a pregăti psihologic pe orice elev în vederea momentului important al alegerii profesiei.

C. CIUREA: În acest sens s-a desfășurat munca și în liceul nostru. Strădăniile noastre de a-l cunoaște pe elevi s-au împletit cu acelea de a-l ajuta să se autocunoască, să-și dea seama în mod obiectiv de puterea lor de muncă, de calitățile lor fizice și intelectuale. Iată de ce am dat o mare atenție întocmirii caracterizării psihopedagogice a elevilor. Este un prim lucru pe care l-am făcut noi: cunoașterea și caracterizarea juvencioasă a elevilor. Sperăm să avem în viitor rezultate din ce în ce mai bune. Și desigur, va trebui să se treacă — bîcîntelez cu sprijinul unor foruri de specialitate — și la anchete sociologice.

G. ILIONIU: E bine că se începe cu acest lucru. Cunoașterea elevului este o cerință esențială în vederea realizării unei juste orientări profesionale. În această privință, întocmirea caracterizării psihopedagogice a elevului este foarte necesară. Dar noi nu avem, cu toții, cunoștințele de psihologie necesare. Și, firește, cu atît mai puțin cunoștințele de sociologie de care am avea nevoie. Personal, mărturisesc, îmi vine foarte greu să mă descurc atunci cînd e vorba de metodele cele mai bune de caracterizare a elevilor. Mai mult ca orice avem nevoie de îndrumări pentru întocmirea caracterizărilor. După cite știu, problema se discută de mult. Noi avem totuși nevoie de indicații concrete.

L. PLAIU: În aceste indicații ar trebui să ne înarmăm nu cu un șablon, ci cu unele puncte de reper care să ne ajute efectiv să ne descurcăm în multitudinea de probleme pe care le ridică realitatea atît de variată, atît de complexă a vieții școlare.

D. SALADE: S-au organizat după cum știți, din inițiativa Ministerului Învățămîntului, două colective de cercetare științifică — unul la București și altul la Cluj — care au principala sarcină tocmai de a pune la îndemîna cadrelor didactice, și în special a diriginților, material de lucru pentru îndrumarea profesională a elevilor. Adică: metode de cunoaștere a acestora, metode de familiarizare a lor cu cerințele unor profesii etc.

În privința unor îndrumări mai concrete, pot să spun că Institutul nostru de științe pedagogice a elaborat o scrisoare metodică cu privire la orientarea școlară și profesională. Ea se găsește la tipar și sperăm că pînă la 1 septembrie să ajungă în școli. Pe această cale credem că diriginții și profesorii vor primi un ajutor concret și eficient.

Apoi, se experimentează — și pînă la toamnă, cînd va avea loc la Cluj un simpozion pe tema orientării profesionale, va fi definitivată — o fișă de cunoaștere, de caracterizare psihopedagogică a elevilor. Ea va reprezenta o anexă la scrisoarea metodică de care vă vorbeam.

D. OROS: Pentru că tot discutăm despre necesitatea unor îndrumări, aș vrea să spun că cele puține care au apărut au fost dispersate în diferite culegeri, în diferite reviste și chiar în diferite acte normative elaborate de organele de învățămînt. Un lot unitar, un îndrumar care să-l călăuzească pe diriginți în această problemă nu există.

D. SALADE: Într-adevăr, în momentul de față nu putem pune la îndemîna profesoriilor un îndrumar mai amplu privind metoda muncii de orientare profesională deși sîntem convinși de necesitatea lui. De ce? Pentru că un îndrumător de felul acesta poate fi difuzat numai după ce a fost experimentat, numai atunci cînd sistemul sigur că el poate fi eficient în mîna oricărui profesor. Vor apărea însă în anul școlar viitor două culegeri de studii privind conținutul și metoda orientării profesionale, culegeri care vor cuprinde foarte multe indicații concrete în ajutorul profesoriilor.

D. OROS: Le așteptăm. Sîntem convinși că ne vor fi de mare folos.

Red.: Am început, de fapt, să discutăm despre primele roade ale cercetării pedagogice în domeniul orientării școlare și profesionale. V-aș propune să ne oprim mai pe larg asupra acestui subiect.

4

L. PLAIU: După cite știu, la simpozionul de anul trecut s-a discutat mult despre necesitatea elaborării unor monografii profesionale. Este o sarcină care revine tot cercetării științifice. Eu cred că aceasta este una din problemele de mare actualitate și de primă urgență în domeniul muncii de orientare profesională. Elevii vor să devină constructori, dar sînt multe meserii care se exercită în construcții. Politehnica are azi multe facultăți, zeci de secții. Pe elevii li interesează în ce fel de întreprinderi vor munci, unde se află întreprinderile acestea, care sînt perspectivele de viitor ale fiecărei meserii. Dar noi, profesorii, nu le putem spune prea multe despre toate acestea. Nu avem prea multe informații nici despre diferitele facultăți care li pregătesc pe viitor specialiști. La ora actuală, în broșura „Admiterea în învățămîntul superior”, în afară de

M. GHIVIRIGA: N-aș vrea să trecem cercetările de pînă acum la capitolul „roade”. Cred că le vom putea scoate în alare abia cînd le vom putea scoate în alare abia cînd le vom publica lucrările. Să folosim mai bine, formula „stadiul cercetărilor”. Care este, așadar, stadiul acestor cercetări? Precizez mai iniții că Insti-

tutul de științe pedagogice cercetează problemele orientării profesionale la școală. Mai precis, problemele orientării școlare și ale prezentării profesionale în școlile generale și licee. De celelalte aspecte ale orientării profesionale se ocupă alte instituții și colective de cercetători, de la catedrele universitare.

În cadrul temelor de cercetare pe care ni le-am propus urmează să ne preocupăm atît de problemele teoretice ale orientării profesionale, cit și de cele practice (de organizare și metodică). Două colective de cercetători, despre care s-a mai vorbit aici — unul la București și altul la Cluj — și-au împărțit munca: colectivul din București cercetează în special conținutul și metoda orientării profesionale, cu intenția de a elabora în final o programă și o metodică a orientării școlare și profesionale, colectivul din Cluj cercetează, în principal, problemele psihologice și pedagogice ale orientării școlare și profesionale.

Aș vrea să prezint, foarte pe scurt, preocupările colectivului din care fac parte, adică al celui din București. În anul școlar 1966-1967 am început, la cîteva clase a IX-a de la școlile noastre experimentale din București și Brașov, cercetări pe care intenționăm să le urmărim pînă la absolvire. Aceasta ne va da ocazia să verificăm, prin rezultatele obținute, eficacitatea măsurilor experimentale pe care le introducăm, vizînd cunoașterea și autocunoașterea elevilor, înformarea lor în legătură cu școlile și profesiunile, precum și educarea intereselor și aptitudinilor lor.

Ne preocupăm în mod deosebit valorificarea conținutului învățămîntului pentru orientarea școlară și profesională a elevilor. Știînd că lecțiile de la diferitele obiecte de învățămînt reprezintă mijlocul cel mai eficient de cunoaștere și de educare a elevilor, cercetăm contribuția pe care o pot aduce în această direcție obiecte ca fizica, matematica și biologia. Ubieter cum extinde cercetarea și la alte obiecte.

O altă problemă pe care o cercetăm, este aceea a muncii diriginților, căruia li revin în prezent cele mai multe sarcini pentru orientarea profesională a elevilor. Un interes deosebit prezintă și orientarea școlară și profesională în clasa a IX-a, care are ca notă specifică alegerea secției — considerată un prim pas în alegerea profesiei. În sfîrșit, cercetăm cîteva probleme de metodică a informării profesionale a elevilor: referatele, conferințele și simpozionurile organizate în școală, vizitele în producție, filmele etc.

Red.: Cînd se vor încheia cercetările la care vă referiți?

M. GHIVIRIGA: În 1970. Atunci vom preda la tipar o lucrare monografică în legătură cu conținutul și metoda orientării școlare și profesionale. Între timp vom publica rezultatele parțiale ale cercetărilor noastre sub forma unor studii în culegeri (prima o vom da în 1968) sau în „Revista de pedagogie”.

D. OROS: Ne interesează dacă pe lângă colectivul de cercetători există și un cerc mai larg de colaboratori, format din profesori care lucrează direct la catedră.

M. GHIVIRIGA: Avem asemenea colaboratori și intenționăm să mărim numărul lor. Am fi deosebit de bucuroși dacă tot mai mulți profesori — fie tineri sau vîrstnici — s-ar angaja în această muncă elaborînd articole, referate, studii sau lucrări pentru examenele de grad care să aibă ca temă orientarea școlară și profesională. Orice contribuție valoroasă la elucidarea vasterelor probleme privind orientarea este bine primită. Folosim acest prilej pentru a adresa tuturor o călduroasă invitație.

4

L. PLAIU: După cite știu, la simpozionul de anul trecut s-a discutat mult despre necesitatea elaborării unor monografii profesionale. Este o sarcină care revine tot cercetării științifice. Eu cred că aceasta este una din problemele de mare actualitate și de primă urgență în domeniul muncii de orientare profesională. Elevii vor să devină constructori, dar sînt multe meserii care se exercită în construcții. Politehnica are azi multe facultăți, zeci de secții. Pe elevii li interesează în ce fel de întreprinderi vor munci, unde se află întreprinderile acestea, care sînt perspectivele de viitor ale fiecărei meserii. Dar noi, profesorii, nu le putem spune prea multe despre toate acestea. Nu avem prea multe informații nici despre diferitele facultăți care li pregătesc pe viitor specialiști. La ora actuală, în broșura „Admiterea în învățămîntul superior”, în afară de

OPINII

Pedagogia pregătirii cadrelor științifice

Despre unele prevederi ale legislației școlare

Recentele examene de bacalaureat au scos și de astă dată la iveală, pe lângă progresele înregistrate în pregătirea elevilor, lipsuri de tot felul în cunoștințele de literatură ale unor candidați, lipsuri care, cu un cuvânt, s-ar putea defini drept superficialitate. Incapacitatea de a încadra în epocă un scriitor (mergând până acolo încât Negruzi apare citat alături de Sadoveanu, după Eminescu); incapacitatea de a preciza caracterul liric sau epic al unei opere; necunoașterea unor termeni (demagog, șantaj, epigoni etc.); reducerea frecvență a analizei unei opere literare la simpla relație a întâmplărilor; memorarea mecanică a unor fraze din manual; citarea unor expresii stereotipe, fie că se potrivește sau nu, (precum „Negruzi a dus o viață grea”, „Al Lăpusneanu luptă pentru o viață mai bună”, „Caragiale a descris în opera lui viața de miserie a țărănimii” etc. — iată câteva aspecte din cele mai convingătoare.

Prima parte, referitoare la teoria literaturii, nu numai că nu e încărcată, dar dimpotrivă, e atât de sumară, încât nu e în măsură să formeze noțiuni clare despre genurile și speciile literare. Dacă orice elev își poate debita definiția acestor noțiuni, în schimb, în practică, pus la situația să precizeze, să încadreze o operă în genul și specie respective, manifestă adesea confuzii sau chiar o totală incapacitate de a leși din limba. Restul materiei prevăzute pentru clasa a IX-a, este de asemenea sumară, însă de asemenea elevilor, fiind parcursă de geolozii, analiștii foarte vige. Ei știu să memoreze mecanic cite ceva despre sistemul ortografic etimologic al limbii române, fără să-și fiușe însă noțiunea respectivă, când chiar dacă profesorul o amintește, ajungându-se astfel la noi și noi lacune.

Istoria științei, artei și culturii cunoaște exemple extrem de diferite cu privire la afirmarea marilor personalități, a marilor creatori în domeniul științei sau artei. Se cunosc astfel filozofii, matematicienii, oamenii de artă etc. care în timpul școlărității s-au manifestat ca mediocri. Alții s-au dezvoltat foarte târziu, abia în învățământul superior sau chiar după aceea. Aristoteles, până la vârsta de 38 de ani nu părea să aibă capacitate deosebite. După cîțiva ani a început să scrie, iar până la vârsta de 61 ani, a lăsat o operă nemuritoare. Verdi nu a reușit la examenul de admitere în Conservatorul din Milano, neavînd — după părerea comisiei de examinare — nici cunoștințele muzicale necesare, nici talent. Se cunosc însă și neamurate cazuri inverse. Unele din marile figuri ale științei românești — Emil Racoviță, Aurel Vlaicu, Gogu Constantinescu, Victor Babeș — au prefugurat sau chiar au realizat ca tineri cercetători, la vârsta de 20-30 de ani, lucrările și descoperirile lor fundamentale. Se poate aprecia deci că genurile nu pot fi înabuse, dar și că ele pot fi ajutate în dezvoltarea și afirmarea lor, cultivate.

Și numai după aceea trece la realizarea lor. Cu ajutorul imaginației se stabilesc ipotezele în cercetarea fenomenelor. Pe bună dreptate spunea Lenin că și în domeniul matematicii este nevoie de imaginație și că descoperirea calculului diferențial și integral nu ar fi fost posibilă fără fantezie. Într-adevăr, nu numai scriitorul, poetul, artistul plastic operează imaginativ. Imaginația este absolut indispensabilă și activității tehnice, ca și muncii științifice.

Sarcinile actuale și nivelul dezvoltării învățământului contemporan solicită din partea fiecărui învățător sau profesor o activitate care să se desfășoare dinamic, cu perspectivă. O condiție esențială pentru desfășurarea unei asemenea activități o constituie continuitatea muncii cadrelor didactice la aceeași școală. Propun în acest sens să se legitimize o continuare de cel puțin 3 ani pentru profesori și 4 ani pentru învățători.

Combaterea superficialității în studiul literaturii

obiect în evidență faptul că principalul vinovat este profesorul, fie că a predat, în lipsă, numai în ultimul an la clasă respectivă, fie că a lucrat timp de mai mulți ani cu ea. În primul caz, pe bună dreptate, profesorul se scuza că a moștenit o clasă rău pregătită de predecesorii săi. În al doilea caz, el aruncă vina fie pe înaintașii săi de la clasele V-VIII (sau chiar de la clasele I-IV), fie că îi socoteste vinovați pe elevi care nu au dovedit suficient interes pentru cariere, s-au delăsă în ultimii ani ș.a.m.d. După cum se vede, se ajunge la concluzia că vinovat este aceluși de la Vintileanca.

Realitatea arată însă că multe din lipsurile semnalate mai sus apar chiar la clasele unor profesori foarte buni și în răspunsurile unor elevi inteligenți, strălucitori și harnici. Iată dar că adevărata cauză a lipșurilor trebuie căutată în altă parte.

Studiul cu lucrare aminte programele de literatură din liceu, care nu oferă profesorului nici o posibilitate de a mai fura cite o oră pentru adîncirea unor probleme, ci îl obligă să se miste în goană, trecînd de la un autor la altul, mirarea produsă de rezultatele finale înțețează. Programa, desigur, se bazează pe ipoteza existenței unor elevi ultra-conștiințioși și capabili să se descurce singuri, care găsesc la timp operele indicate pentru lectură integrată acasă și au experiența studiului individual pe textul literar, astfel în-

toși cel de 40 de clase și clasei a X-a se declară că au citit bazele — fapt incontestabil — dar în discuțiile care au urmat nu dovedesc că nu le-au înțeles. Au putut reproduce, desigur, amănunțit, dar în întregime, dar la întrebarea de ce le-a amuzat Spinel de Harap Alb au început să se împiedice. Cel mai mult s-au împiedicat de Harap Alb și înțelegerea prin spin se făc de la început. După cum se vede, în această explicație, am cerut elevilor să gîndească și să gîndească motivul aducător, dar nici unul s-a putut să facă. Este desigur un amănunt, dar un amănunt semnificativ.

Introducîndu-ne de unde am pornit ajungem iar la afirmația că programa necesară este în clasă, în clasă care să ofere profesorului și elevilor un mijloc de lucru, un mijloc de lucru — fără a-l pregăti, în clasă anterioară, pentru un asemenea sport — ca și pe echilibrul profesorului pentru a împiedica ceea ce este foarte greu de împiedicat — înțelegerea mare de probleme cu numărul mic de ore. Chiar dacă ar fi să parcurem numai aspectele ridicate în manual, să debătim numai cunoștințele prezentate în el, și tot nu ne-ar ajunge aceste atenție. Cu atât mai mult când nu se pune numai problema de a aduce informația elevilor, ci și formarea lor, de a-l însoțea cu instrumente de natură să le permită a realiza valorile ideologice și estetice ale operelor, de a-și lărgi orizontul intelectual.

Pornind de la programa clasei a IX-a, oicine poate observa că

se pune mai întîi întrebarea: care sînt aceste note dominante, aceste trăsături specifice ale personalității omului de știință?

Munca științifică presupune în primul rînd o memorie excelentă. O calitate indispensabilă acestei munci o constituie și spiritul de observație. Acolo unde ochiul comun nu observă nimic deosebit, savantul sesizează lucruri noi, avansează ipoteze, ajunge la sinteze, descoperă legi. Fără ca să fie înțeles un spirit de observație foarte dezvoltat, se cer mult spirit critic și imaginație creatoare și disciplină, care să aibă nu numai capacitatea de a surprinde raporturile dintre fapte, dar și de a stabili analogii constructive. Se știe că imaginația este un proces de prelucrare a reprezentărilor și de crearea a unor imagini noi în conștiință, un proces de transpunere pe plan mintal a realității pe care o cunoaștem: ea constituie o îmbinare originală a datelor senzoriale oferite de experiență cu generalizările logice, abstracte. Pe baza imaginației omul de știință întreprinde activități în mod anticipat

de cercetare care adesea se pierd prin neglijență. Ea este chemată să stabilească ipotezele rezultatele cercetărilor științifice, să le dezvolte știința pentru știința românească, pentru știința în general; să le formeze gustul pentru studiu, plăcerea de a studia, de prinderea muncii științifice. Toate cadrele didactice, dirigenții în special, au rolul cel mai important în dezvoltarea înclinației unor tineri spre cercetare, în dezvoltarea pe toate căile a acestei înclinații. Această preocupare poate fi oglindită cu mai multă atenție și în cadrul programelor de învățămînt, al manualelor etc.

S-ar putea sugera constituirea — chiar și experimental — a unor clase sau chiar școli speciale cu această preocupare. Considerăm de asemenea că extinderea concursurilor între elevi și la alte obiecte — de pildă istoria, geografie, științe naturale, limbă străină etc. — ar constitui noi căi pentru depistarea și cultivarea unor talente din rîndurile elevilor.

Și facultățile, inclusiv cele cu profil pedagogic, și-ar putea spori mult preocupările în această direcție. După părerea noastră, ar fi indicat să se organizeze încă din anul I cercuri științifice pentru studenți, care să devină adevărate pepiniere de cercetare. Fiecare student ar putea fi antrenat să rezolve o problemă științifică sau tehnică, proiectele de diplomă constituind o treaptă avansată a muncii științifice. Fără ca să impune o inițiere temeinică a studenților în munca de informare științifică modernă. S-ar putea organiza cercuri mixte privind discipline înrudite, în vederea participării ulterioare a studenților la cercetări multidisciplinare. Pe aceeași principii s-ar putea ca studenții să fie antrenați la cercetările catedrelor.

Preocuparea pentru recrutarea cercetătorilor ar trebui să înceapă încă din primii ani de facultate, iar învățămîntul postuniversitar ar putea include în programe și unele preocupări adiacente cercetării științifice.

S-ar cere, după părerea noastră, să se aibă în vedere cu mai multă atenție — în învățămînt, în familie, în organizațiile de copii și tineret etc. — aceste cerințe pedagogice, astfel încît să fie valorificate deplin orice potențe, orice aptitudini spre munca științifică — comori de a valoroare neprețuită, care în prezent mai sînt înșirate neori, din neglijență. Și în acest domeniu se cere o mai strînsă colaborare între pedagogi, psihologi, medici etc. Importanța pe care o capătă știința în zilele noastre cere o cercetare științifică mai atentă și în domeniul educării și formării omului, în vederea cultivării la un nivel optim a tuturor calităților umane.

De asemenea ar trebui lărgite atribuțiile inspectorilor școlari și ale directorilor de școli, în ceea ce privește măsurile ce se impun în cazul unor abateri repetate de la etica cetățenească și didactică, săvîrșite de unii membri ai corpului profesoral.

O ultimă problemă, în legătură cu cei ce repetă clasa. Diferența de vîrstă între cel care rămîne mai mulți ani repetînd și colegii lui, ca și cauzele care duc cel mai des la multiple repetențe provoacă serioase dificultăți și influențează negativ situația întregului colectiv de elevi. De aceea cred că ar fi bine ca după a treia repetenție, regulamentul să prevadă continuarea studiilor prin școli sau cursuri speciale.

Discutarea prealabilă a acestor măsuri va duce fără îndoială la găsirea unor soluții care mai corespundătoare cerințelor actuale ale învățămîntului nostru.

Ilie Cristea, un remarcabil pedagog comunist

Se împlinesc în aceste zile 75 de ani de la nașterea profesorului și luptătorului comunist Ilie Cristea.

Născut la 16 iulie 1892 în familia împovărată a dascălului George Cristea din comuna Leheci, regiunea Crișana, Ilie Cristea urmează primele clase elementare în comuna natală și la Zimbru (raionul Gurahonț), apoi liceul la Beiuș, de unde în clasa a VII-a este înlăturat, pentru că în revista elevilor „Mugurul”, condusă de el între anii 1909-1910, criticase „opreliștele absurde” ale liceului și internatului confesional. Își încheie studiile secundare la Liceul „A. Săguna” din Brașov în 1911, iar cele universitare la Facultatea de litere și filozofie a Universității din Budapesta, unde în 1918 ia licența în limbile română și latină.

Încă din 1916 funcționează ca profesor suplینtor la Liceul „A. Săguna”, iar din 1920 este titular la același liceu, pînă în 1932. Om de cultură remarcabil, cu o temeinică pregătire filozofică și pedagogică, Ilie Cristea îmbină munca didactică cu cea obștească și participă activ, sub influența mișcării socialiste și mai apoi a Partidului Comunist Român, la lupta poporului pentru eliberare națională și socială. În zilele premergătoare lui decembrie 1918, Ilie Cristea s-a aflat în fruntea intelectualilor care militau pentru crearea statului unitar român, scriind în acest scop numeroase articole în gazeta pe care o conducea la Brașov, „Glasul Ardealului”. Publicist talentat, Ilie Cristea colaborează în anii următori la „Gazeta Transilvaniei”, „Dreptatea” (ziarul muncitorilor români din Țara Birsei), „Adevărul”, „Dimineața”,

„Societatea de mîna” etc. În timpul adesea articolele în revistele legale apărute sub influența luptei Partidului Comunist Român — „Buletinul Comitetului de acțiune împotriva războiului”, „Clopotul”, „Manifest”, „Cuvîntul liber”, „Cuvîntul nou”, „Era nouă”, „Vremuri noi” și altele, în care a propagat cu curaj ideile politice interne și internaționale a Partidului Comunist Român.

A fost președintele Asociației profesorilor secundari din Brașov, luptînd pentru drepturile materiale și politice ale personalului didactic. De asemenea, între 1929-1931 a funcționat ca inspector-șef al regiunii Brașov, funcție din care a demisat a-buzurile oficialităților și a propus soluții judiciare.

Pentru activitatea sa publicistică și obștească progresistă și pentru lupta revoluționară în organizațiile conduse de Partidul Comunist Român (director al revistei legale a P.C.R. „Spre Stînga”, în 1931, secretar al Comitetului antirăzboinic în 1932, secretar al Comitetului național antifascist în 1933, membru fondator al Asociației „Amicii U.R.S.S.” în 1934, membru în Liga împotriva prejudecăților și a superstițiilor etc.), Ilie Cristea a fost urmărit de poliția de siguranță, a fost suspendat în repetate rînduri, pe timp îndelungat, din învățămînt, i s-au înscenat o serie de procese. A fost purtat prin tribunalele din Brașov, Alud, Cluj, a fost multă disciplinar ca profesor la Alud, apoi la Dumbrăveni, iar în cele din urmă condamnat de Tribunalul Militar din Cluj, fiind trimis în 1940 în lagărul de la Caracal și apoi în cel de la Tg. Jiu.

reciile sistemului de învățămînt din România burghezo-moșierescă, evidențînd caracterul de clasă al educației, dezinteresul statului burghez pentru școală, limitele pentru un nivel ridicat al conținutului învățămîntului, pentru legarea acestuia de cerințele vieții sociale și economice, pentru un învățămînt realist-științific. În concepția sa pedagogică, problemele educației morale a tineretului și adulților în spiritul celor mai înaintate

idealuri ocupă un loc central. În zeci de materiale publicate, el demască falsitatea moralei burgheze, aspectele retrograde ale acesteia. El cere ca tineretul să fie crescut în spiritul dragostei față de patrie și popor, al disciplinei conștiente în spiritul colectivismului, al dragostei față de muncă, al răspunderii și cinstei, în spiritul umanismului socialist.

Ilie Cristea a subliniat în repetate rînduri, în scrierile sale, rolul deosebit al corpului didactic în făurirea tinerilor generații și

